

6 PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Polostrukturovaný rozhovor

Dobrý den,

jmenuji se Anna Šušmáková a pracuji na DP, která se věnuje postupům vedoucím k propojení komunikační, jazykové a literární složky v hodinách ČJ na 1. stupni ZŠ.

Cílem rozhovoru je, aby si nejen začínající učitelé uvědomili, že je důležité jazyk, sloh a literaturu propojovat. Podstatou je také identifikace klíčových problémů a upozornění na ně.

Rozhovor bude probíhat 30 – 60 minut. Chtěla bych Vás tímto požádat o svolení k jeho nahrávání, které bude využito pouze pro výzkumné účely.

- Prosím o krátké představení a shrnutí Vašeho pedagogického působení.

Ráda bych od Vás získala odpovědi na tyto otázky:

- Jak často a jaké výchovy propojujete ve svých hodinách ČJ?
- Proč si myslíte, že je to důležité? Uveďte, prosím, konkrétní příklad propojení výchov ze své výuky.
- Jaké jsou podle Vás první kroky vedoucí k propojení?
- Čeho by se měl učitel podle Vaší zkušenosti naopak vyvarovat?
- V kolikátém ročníku se Vám osvědčilo začít výchovy propojovat a proč?
- Z jakých učebnic, textů, metodik či jiných zdrojů čerpáte?
- Jaký je podle Vás hlavní cíl výuky ČJ a LV na 1. stupni?
- Napadá Vás k tématu ještě nějaká důležitá informace?

Poděkování a rozloučení.

Příloha č. 2: Příprava na hodinu ČJ, 4. ročník

Vypracovala : Mgr. Blanka Staňková

Téma: Slovní druhy, adventní zvyky a obyčeje

Cíl: Žák se seznámí se svátkem sv. Barbory a se zvyky s ním spojené.

Žák si procvičí dovednost aktivního naslouchání pomocí předem daných úkolů.

Žák si procvičí určování těžších slovních druhů (zájmen, částic).

Rozmluvení:

Proč máte dnes na sobě bílo-červeno-černé oblečení?

Co tyto barvy symbolizují? (5.12. – Mikulášská nadílka)

Kdo z vás dnes půjde v převleku?

Co byste chtěli být? Anděl, Mikuláš, čert, proč?

-vytvořte skupiny a shrňte si argumenty

-za skupinu jeden mluvčí nahlas

Evokace:

Kdo měl svátek včera? (sv. Barbora)

Víme, co je to za svátek? (sdílení ve skupinách)

-společné sdílení

Uvědomění:

-učitel čte text o sv. Barboře

-žáci hledají odpovědi na otázky (předem se s nimi seznámí)

1.Který den je svátek sv. Barbory?

2.V kterém městě je nejznámější chrám zasvěcený sv. Barboře?

3.Čí patronkou je sv. Barbora?

4.Jaké zvyky se dělaly na svátek sv. Barbory?

5.Jaké zvyky přetrvaly do dnes?

6.U koledy urči slovní druhy.

Reflexe:

1.ZV – slovní druhy

My tři Barborky jsme,

z daleké krajiny jdeme

a dárky vám neseme.

Neseme, neseme, velice to krásné,

kdo se modlit bude, tomu je dáme.

A kdo nebude, tomu hodně nalupáme.

S kterými slovy jste měli problém?

Jak jste při určování postupovali?

Jak jste určili podtržená slova?

2.Minigalerie

-lepíky, kde nesouhlasíte

Pro rychlíky:

Vymyslet větu na předem určené slovní druhy. 3 1 6 5 2 1 5 7 1 6 5 1 1 8 1

(Moje maminka ráda vaří. Malá Hanka šla do obchodu. Dnes přijde Mikuláš, čert a anděl.

Text: Sv. Barbora

Svátek sv. Barbory je už předzvěstí blížícího se Štědrého dne. Slaví se pouhé dva dny před Mikulášem, a tak není divu, že v minulosti měly oba svátky mnoho společného. U obou se používaly masky a leckde dostávaly děti nadílku už na Barboru.

Vězení ve věži

Barbora pocházela z rodiny bohatého šlechtice ve městě Nikomedii (v dnešním Turecku). Aby nepodlehla svodům nápadníků, zavřel ji otec do věže, kterou dal k tomuto účelu u svého domu postavit. Věž byla sice pohodlně zařízená, ale přece jen to bylo vězení. Barbora však věděla, čím se otci pomstít. Byl totiž nepřítel křesťanů, a proto se nesmírně rozzuřil, když mu oznámila, že se stala křesťankou. Dívce se posléze podařilo z věže utéct, ale byla chycena a dovedena zpátky. Když se Barbora odmítla zřítí své víry, otec ji předal soudci. Nepodlehla ani krutému mučení a nakonec byla popravena. Hlavu ji uťal mečem vlastní otec, ale ihned poté ho zabil blesk.

Patronka

Příběh mučednice Barbory nemá žádné věrohodné historické doklady. Přesto se všemi zrazená dívka brzy připojila k nejuctívanějším světcům. Dokládají to stovky kostelů a kaplí, které nesou její jméno. Barbora je patronkou mnoha řemesel a povolání, z nichž nejvýznamnější jsou horníci. U nás je nejznámější chrám sv. Barbory v Kutné Hoře, městě se slavnými stříbrnými doly. Barbora je rovněž patronkou hasičů. Zároveň lidé věřili, že je dokáže uchránit před náhlou a nenadálou smrtí, například před úderem blesku.

Koleda

Dříve chodily v mnoha vesnicích po domech barborky – ženy a dívky zahalené do bílých prostěradel či šatů, přes obličej měly závoj, aby vypadaly strašidelně. V ruce držely košík s ovocem a sladkostmi pro hodné děti, ve druhé metlu nebo vařečku na ty zlobivé. Před domem zazvonily na zvoneček nebo zaklepaly na okno a tiše vstoupily. Zaspívaly píseň o sv. Barboře, podělily děti a šly zase o dům dál.

*My tři Barborky jsme,
z daleké krajiny jdeme
a dárky vám neseme.
Neseme, neseme, velice to krásné,
kdo se modlit bude, tomu je dáme.
A kdo nebude, tomu hodně nalupáme.*

Kvetoucí barborky

Velmi rozšířený je zvyk řezat třešňové nebo višňové větvičky, nazývané barborky. Dávají se do vody a na teplé místo. Měly by rozkvést bílými květy na Štědrý den. Uprostřed zimy byly živé květy velkou vzácností. Dnes stačí zajít do prvního květinářství. To, že rozkvetly, znamenalo pro dívku štěstí, případně lásku a možná i vdavky. Ukryla-li si dívka kvítek za šněrovačku, mohla přivábit chlapce, kterého si vybrala. Někdy děvčata pojmenovala každou větvičku jménem jiného chlapce a věřila, že si vezmou toho, jehož větvička rozkvetne první.

Také se počítalo, kolikátý den po sv. Barboře květy rozkvetou. Podle toho se pak určoval nejšťastnější měsíc příštího roku.

Příprava n hodinu ČJ, 4. ročník

Téma: Slovní druhy, adventní zvyky a obyčeje - pokračování

Cíl:

Žák reflektuje svoje znalosti o sv. Barboře.

Žák si procvičí určování těžších slovních druhů (zájmena, částice).

Žák vytváří řady příbuzných slov (různé druhy 1-2-5-6) a uvědomí si, že příslovce tvoříme příponou –ně.

Rozmluvení:

Jak u vás proběhl včerejší Mikuláš?

-skupinové sdílení

Co zajímavého jste se dozvěděli od ostatních?

-třídní diskuze

Evokace:

-práce skupin

1.*O jakém svátku jsme se včera učili?*

Vzpomeňte si na otázky, které byly v PL?

-společně prodiskutovat

2.Rozdání testů, společná kontrola (body)

Uvědomění:

1.Bodové skóre si můžete vylepšit úkolem č.6. Pozor na podtržená slova!

-práce skupin

ZV:

My tři Barborky jsme,

z daleké krajiny jdeme

a dárky vám neseme.

Neseme, neseme, velice to krásné,

kdo se modlit bude, tomu je dáme.

A kdo nebude, tomu hodně nalupáme.

S kterými slovy jste měli problém?

Jak jste při určování postupovali?

Jak jste určili podtržená slova?

2.Určování slovních druhů není lehké. My si teď ukážeme, jak se vytváří různé slovní druhy ze slov příbuzných.

Na tabuli mám řadu příbuzných slov:

Čert – čertí (ocas) – čertit se – čertovsky (tvářil se)

Krása – krásný – zkrásnět – krásně

-určíme slovní druhy

Reflexe:

PL: zkuste doplnit (1-2-5-6)

1.Mládí – mladý – omladit – mladě

2.Cvičení – cvičený – cvičit – cvičně

3.Bohatství – bohatý – bohatnout – bohatě

4. Měkota – měkký – měknout – měkce
5. Nula – nultý – vynulovat – nulově
6. Operace – operační – operovat – operačně

-samostatná práce skupin

1. _____ – _____ – omladit – mladě
2. Cvičení – _____ – _____ – cvičně
3. Bohatství – _____ – bohatnout – _____
4. Měkota – _____ – _____ – _____
5. Nula – _____ – _____ – _____
6. _____ – _____ – _____ – operačně

ZV:

1. Kontrola řešení - společně
2. *Jakým způsobem jsme tvořili příslovce? (přípona ně)*
3. *Jak se vám práce podařila? Kde byl problém? Které slovní druhy se tvořily těžce?*

Pracovní list pro skupinu

Jména:

Svatá Barbora

1. Který den je svátek sv. Barbory? _____
2. V kterém městě je nejznámější chrám zasvěcený sv. Barboře?

3. Čí patronkou je sv. Barbora?

4. Jaké zvyky se dělaly na svátek sv. Barbory?

5. Jaké zvyky přetrvaly do dnes?

6.U koledy urči slovní druhy.

My tři Barborky jsme,

z daleké krajiny jdeme

a dárky vám neseme.

Neseme, neseme, velice to krásné,

kdo se modlit bude, tomu je dáme.

A kdo nebude, tomu hodně nalupáme.

Pozor u určování podtržených slov. Nebudete-li si vědět rady, požádejte o pomoc studentky.